

BHV-forum 26-04-16

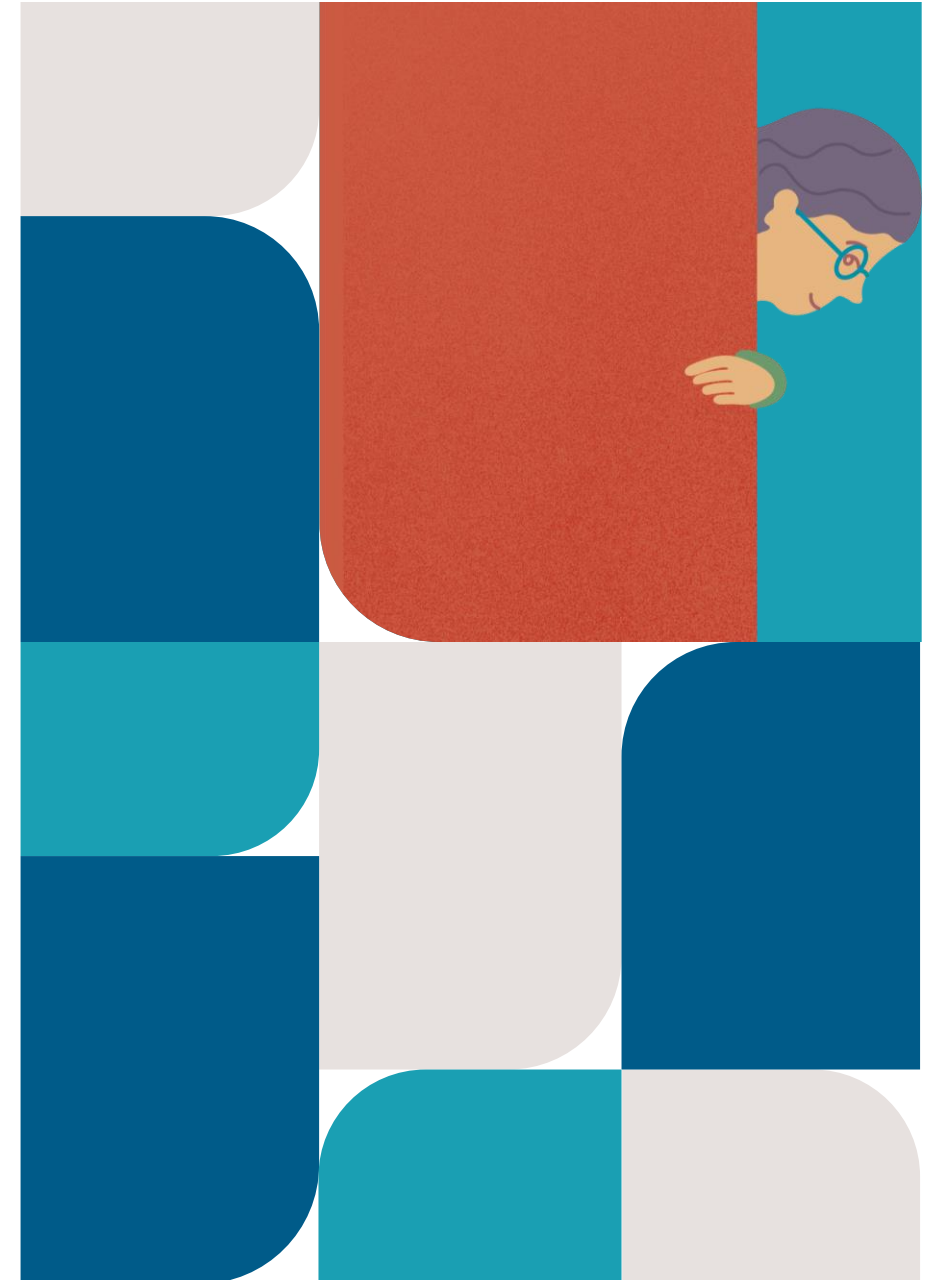
Barnsäkerhet

- förebyggande arbete under hela BVC tiden

Central barnhälsovård

Maria Jansson, Barnhälsovårdsöverläkare

Sara Karlsson, Verksamhetsutvecklare

Agenda

Inledning

Vanliga risker

Samtal med föräldrar till äldre barn

Konsumentverkets material

Barnsäkerhet

– en del av barnhälsovårdens uppdrag

För alla	För alla vid behov	
<p>Främja en säker och utvecklande miljö Alla föräldrar och barn erbjuds regelbundet samtal om barnsäkerhet. Syftet med samtalen är att föräldrar och barn, utifrån deras egna upplevelser och tankar, ges möjlighet att fundera över hur barnets säkerhet kan främjas på olika sätt. Miljön runt barnet ska vara säker och utvecklande, samtidigt som den ska minska risken för olycksfall och skador.</p>	<p>Kompletterande uppföljning och fördjupad kartläggning av risk- och skyddsfaktorer Familjer som har behov av och önskar ytterligare samtal om barnets säkerhet; hur säkra och utvecklande miljöer kan främjas, hur olyckor och skador kan förebyggas. Detta erbjuds på BVC och vid hembesök.</p>	<p>Ytterligare samtal, vägledning och insatser i samverkan med andra vårdgivare och socialtjänst</p>
<p>Förebygga skador och olycksfall Samtal om barnsäkerhet ingår i föräldraskapsstödet och sker vid hembesök, vid individuella hälsobesök på BVC, i föräldragrupper, samt vid möten inom barnomsorgen med föräldrar och medarbetare.</p>	<p>Åtgärd Fördjupad hälsovägledning Ytterligare samtal kan även innefatta konsultation och samverkan med exempelvis psykolog inom mödra- och barnhälsovård, habilitering, barnomsorg och socialtjänst.</p>	<p>Upprepade hembesök och täta kontakter med barnhälsovården.</p>
<p>Erbjud hälsosamtal och vägledning Innehållet i samtalet anpassas efter barnets ålder och utveckling samt föräldrarnas egna tankar och funderingar. Barnet involveras i samtalet beroende på ålder.</p>		<p>Vid oro för att barnet far illa, eller riskerar att fara illa, ska anmälan till Socialtjänsten göras.</p>
<p>Muntlig information kompletteras med skriftligt material samt hänvisning till hemsidor.</p>		

Barnets rätt till en säker miljö

Utifrån barnkonventionen

- har alla barn rätt till bästa möjliga hälsa, lek, vila och fritid.
- ska barnets bästa alltid beaktas.
- har vårdnadshavare huvudansvar för barnets utveckling, men har också rätt till stöd.

Skadestatistik

- Sverige är ett av världens mest barnsäkra länder. Många barn skadas ändå varje år.
- Ca 140 000 barn (0–17 år) sökte akutmottagning efter olyckor år 2022.
- 10 300 barn behövde sjukhusvård – övriga fick öppenvård.
- Den vanligaste orsaken är fallolyckor.

Studie från vårt närområde 2025: Brännskador

- DSBS 2018-2022: ca 700 barn per år behandlades för brännskador. I Sverige ca 2600 barn/år. Flesta under 2-3 år
- Skållningsskador vanligast- kokkärl 30% eller kopp med het dryck 10%
- Föräldrars utbildning (på gruppnivå) har betydelse för förekomst av brännskador hos barn
- Andra olycksfall är inte på samma sätt kopplade till socioekonomi
- Brännskadeavdelningen i Uppsala säger att i princip alla dessa skador går att förebygga

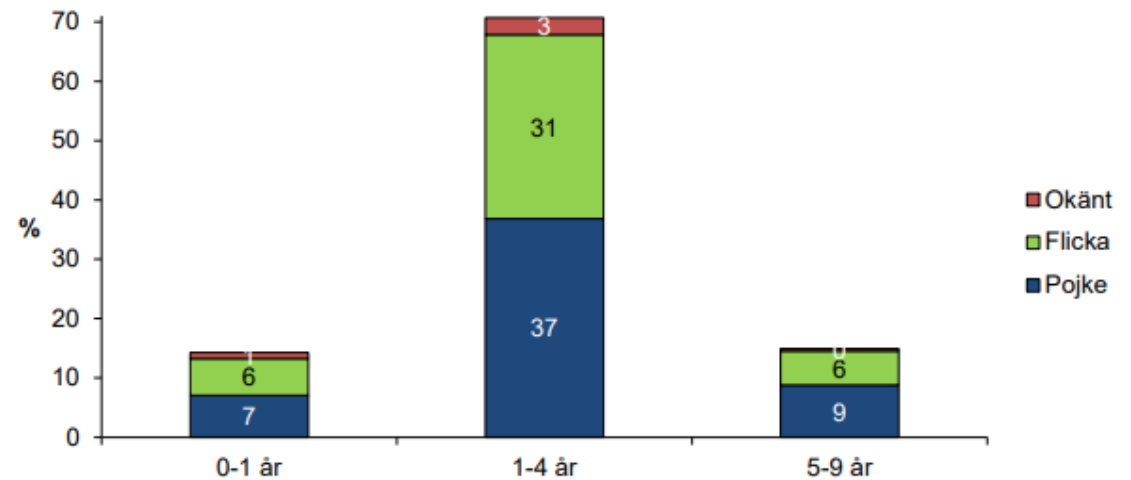
Förgiftningar - vanligast när barn är 1-4 år

Under 2025 tog Giftinformationscentralen emot 28 842 frågor som gällde barn under 10 år. Ökning med 7,5 % från 2024

89% bedömdes inte ha behov av sjukvård.

89 % gällde olycksfall i hemmiljö

Figur 5. Fördelning ålder och kön (%), barn <10 år (n=28 842)

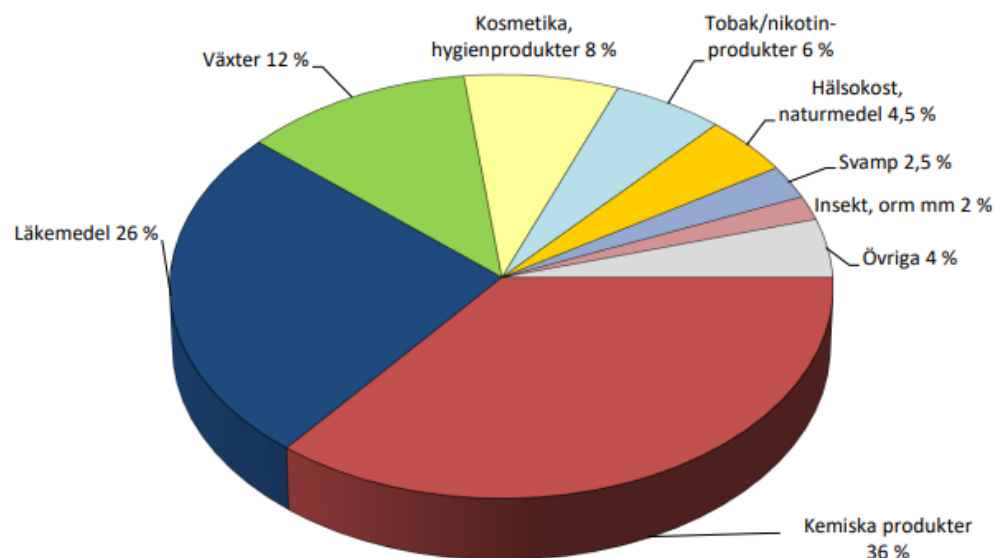

Källa: Giftinformationscentralens årsrapport 2025

[Rapport från Läkemedelsverket](#)

Vad orsakar förgiftningarna?

Figur 6. Förgiftningsmedel (%), barn under 10 år (n=28 842)

Vanligaste kemiska produkter som orsakar förgiftning:

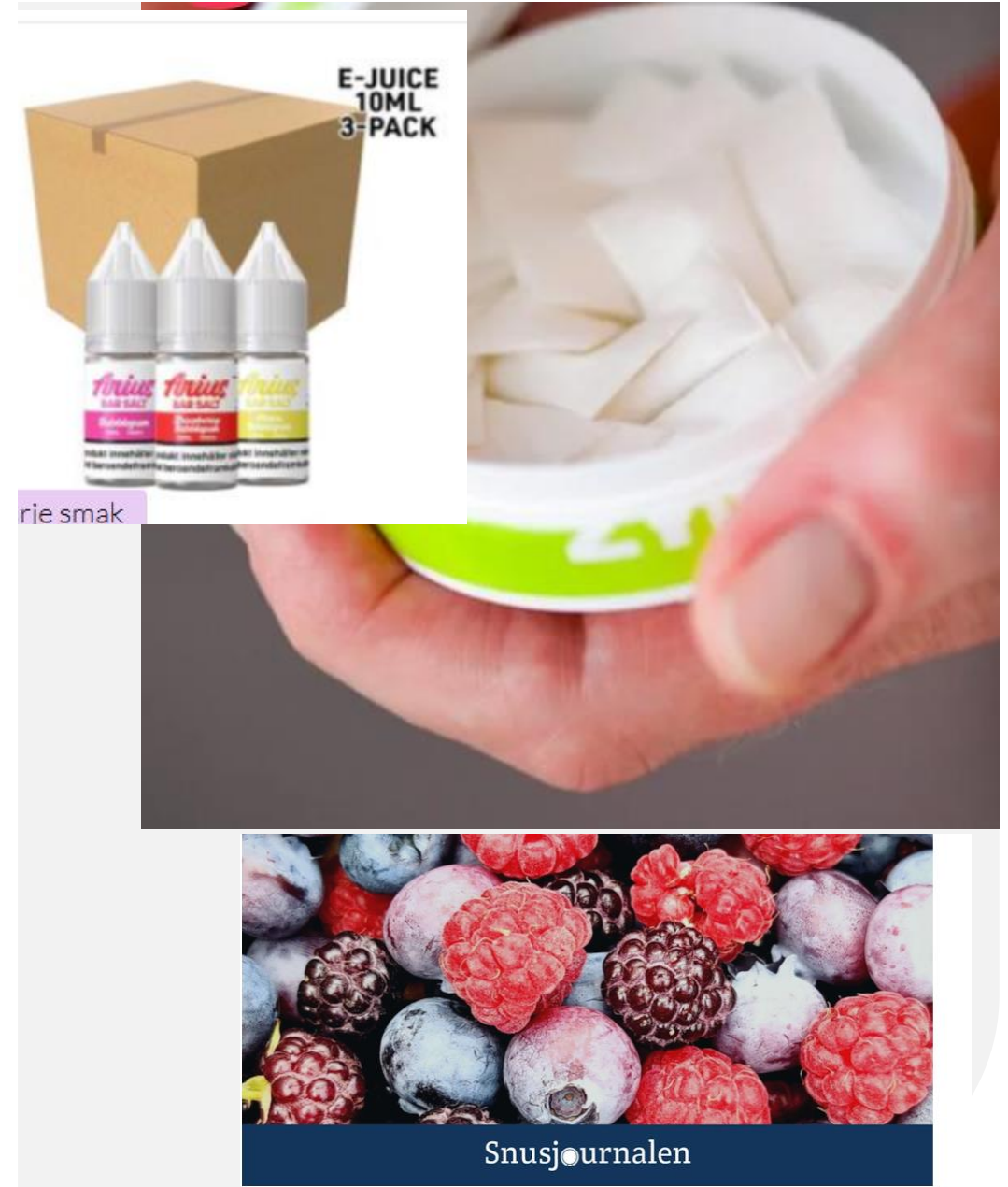
- Rengöringsmedel
  - Hushållsprodukter som ättika (24%)
  - Decinfektionsmedel
  - Bekämpningsmedel
  - Luftförbättrare
  - Batterier
-
- Medicinskt kol – efter kontakt med sjukvård/giftinformationscentralen

Källa: Giftinformationscentralens årsrapport 2025

[Rapport från Läkemedelsverket](#)

Nikotin- vitt snus och vätska till e-cigarettor

Sugs snabbt upp från munslemhinnan- kan ge nikotinförgiftning. Mindre farligt om det hamnar i magen

Knappcellsbatterier

- Så små att ett barn kan svälja dem
- Om batteriet fastnar i matstrupen eller mag-tarm kanalen kan en elektrisk strömkrets bildas, vilket kan ge allvarliga skador på slemhinnorna.

[Rikshandboken](#)

(AI-genererad bild)

Ättika

- Ättika 24% för hushållsbruk är starkt frätande.
- Det är registrerat som livsmedel och har därför ingen barnsäker kork
- Förvaras alltid oåtkomligt för barn

(AI-genererad bild)

Konsumentverket

5 tips på hur du barnsäkrar hemma

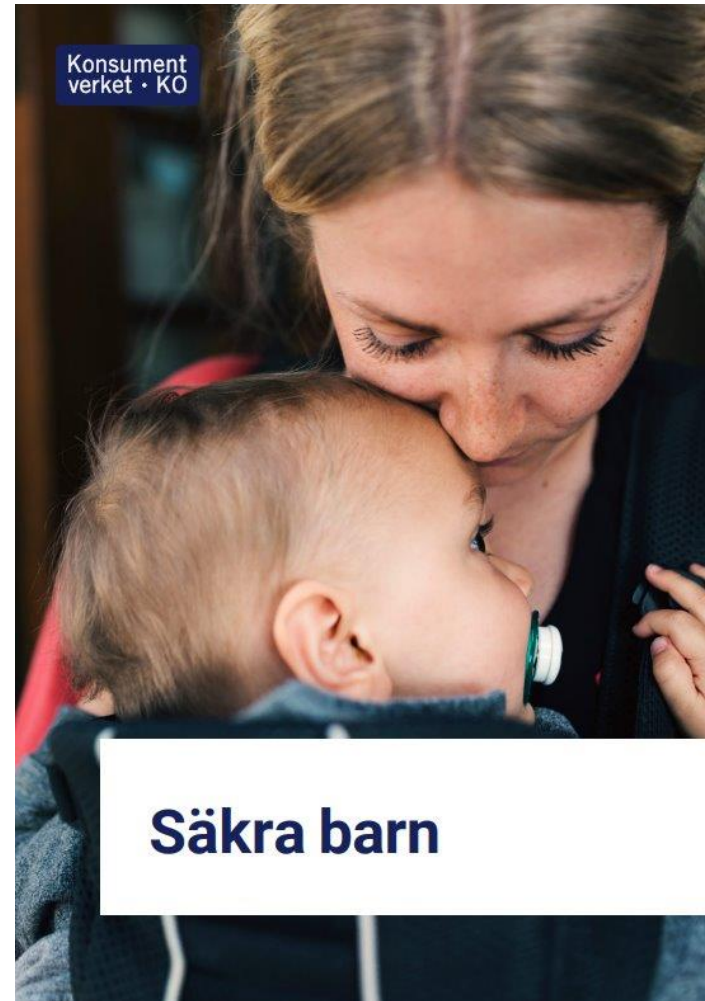
- Smådelar och mat kan orsaka kvävning. Var uppmärksam på detta.
- Var alltid intill barnet vid bad och vatten.
- Tänk extra på att barnsäkra sov miljön, köket, balkonger, fönster och dörrar.
- Använd barnprodukter (som till exempel leksaker, bilbarnstol och babysitter) anpassade för barnets ålder och förmågor. Följ tillverkarens instruktioner.
- Skydda barnet mot sol genom att vara i skuggan och använda kläder, solhatt och solkräm.

[Barnsäkerhet – så här kan du barnsäkra | Konsumentverket](#)

Säkra barn

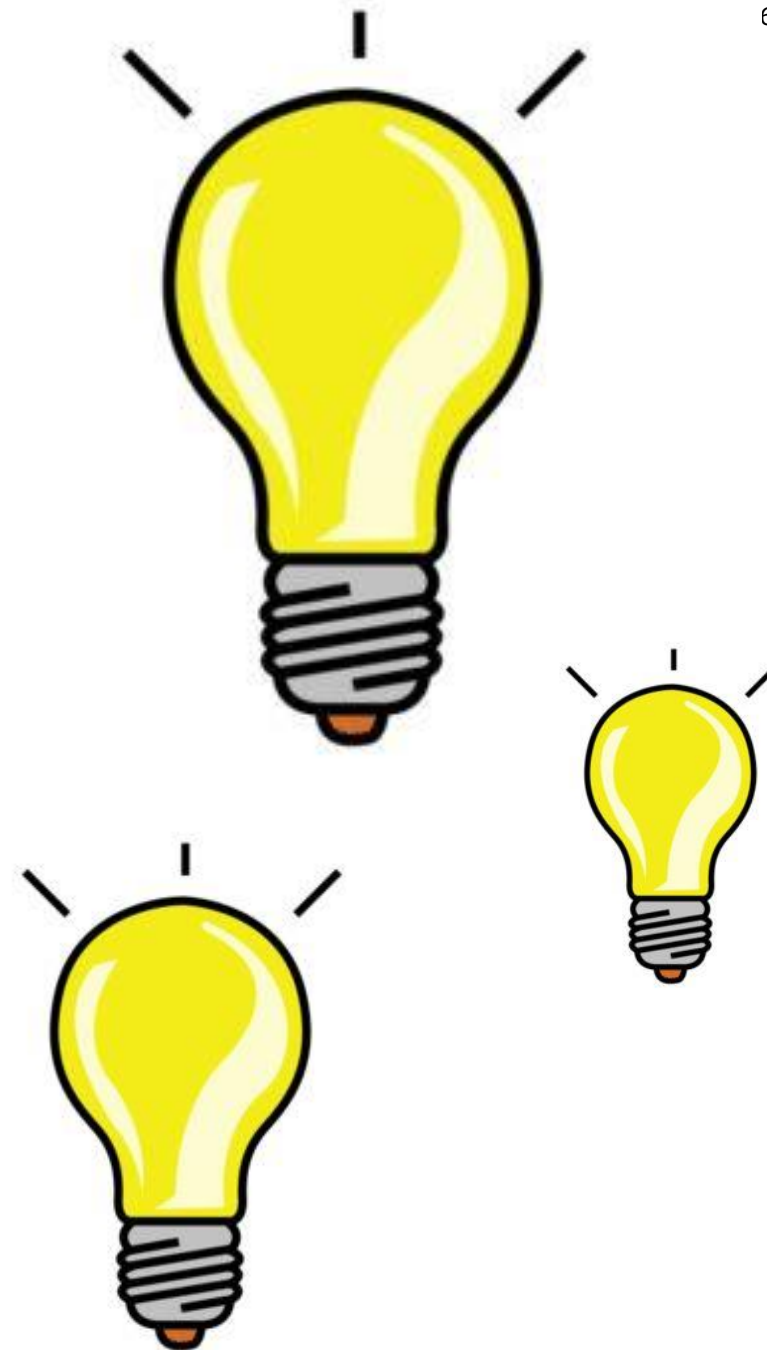
Broschyren Säkra barn tipsar dig om hur du kan göra hemmet och omgivningen säkrare för små barn.

Finns att beställa på konsumentverket: [Säkra Barn](#)

Prata i mindre grupp

- Hur kan vi på BVC göra för att samtal om barnsäkerhet ska fortsätta när barnet blir äldre?
- Dela tips och erfarenheter med varandra

Rapporter från socialstyrelsen och Markant minskning av antalet dödsolyckor med barn - Rättsmedicinalverket

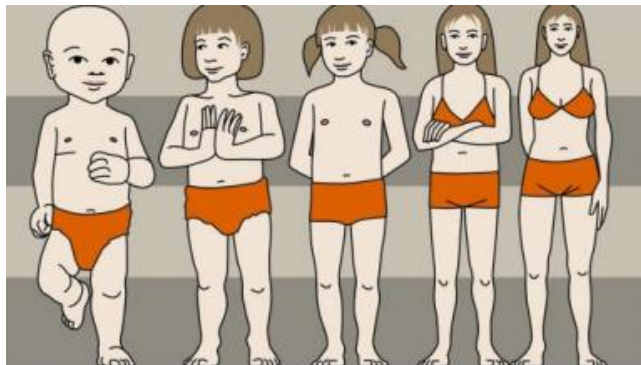
Bristande barnsäkerhet – barn som avlider till följd av oaktsamhet Ett mindre antal av de utredda fallen rör vållande till annans död. Det är i dessa fall inte fråga om våld mot barnet, utan barnet bedöms ha avlidit till följd av oaktsamhet från en vuxens sida (som bedömts utgöra ett brott), till exempel genom drunkning. Detta hade troligen kunnat förebyggas om den som hade ansvar för barnet hade vidtagit försiktighetsåtgärder och säkerställt en tillräcklig tillsyn av barnet.

Vid hembesök vid 8 månaders ålder är olycksfall i fokus. Drunkning hos barn sker ofta i åldern 2–5 år och den barnsäkerhetsinformationen från BVC som föräldrar får då barnet är 8 månader har med stor sannolikhet fallit i glömska om den inte har repeterats.

Bilbarnstolar – bakåtvänt är säkrast

Ålder	Huvudvikt	Huvudets vikt vid kollisionsögonblicket
9 månader	2,2 kg	55 kg
3 år	2,7 kg	67,5 kg
Vuxen man	4,5 kg	112,5 kg

1 år   3 år   6 år   12år   Vuxen

Inga elefanter i bilen, tack!

[Rådgivning om barn i bil hos NTF Väst | ntf.se](https://www.ntf.se)

Främja Vattensäkerhet

Den vanligaste dödsorsaken genom olycksfall hos barn 1–6 år är drunkning

- Små barn: badbalja eller badkar
- Äldre barn: sjö, pool eller damm

Att bada är lustfyllt och stimulerar till utforskning och lek men lämna aldrig barnet vid vatten – en simkunnig vuxen ska alltid vara inom **en armlängds avstånd!**

Att tänka på; Vattensäkerhet

- Fråga föräldrar om simkunnighet – tipsa om lokala simutbildningar.
- Flytleksaker och armpuffar ger falsk trygghet.
- Använd flytväst vid vatten och i båt.
- Gå bara på is som är minst 10 cm tjock – isen kan variera i styrka.
- Låt barnen leka kontrollerat med och i vatten så att de är vana vid vatten och inte blir rädda.

Hjälp i samtalet

Det är härligt att bada!

Den här informationen har tagit fram av Central barnhälsovård, Västra Götalandsregionen, tillsammans med Svenska livräddningssällskapet. Vill du lära dig att simma eller har du frågor om badsäkerhet? Vänd dig till: svenskalivradningssallsskapet.se

Vi badar bara där barnet bottnar.

Barn ska alltid vara på en armlängds avstånd från sin förälder/vuxna person när ni badar

Det är viktigt att du som vuxen är nära ditt barn och hela tiden ser ditt barn när ni badar.

Vi behöver vara nära varandra när vi badar på strande

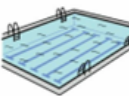
Även om barnet badar med badring eller...

,när vi badar i vattenland och

...med armpuffar måste den vuxne finnas nära hela tiden.

när vi badar i simhallen.

Det är alltid vårdnadshavaren som har ansvaret för barnet under hela badet. Äldre syskon eller kompisar har aldrig ansvar för att barnets säkerhet under badet.

Konsument
verket • KO

Barn och bad

De flesta barn som drunknar gör det vid badplatser eller i trädgårdspooler. Men faran finns också hemma i badrummet. Några centimeter vatten kan vara tillräckligt.

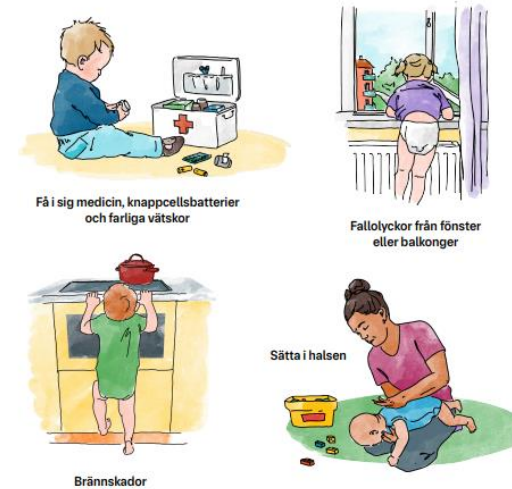
Det här ska du tänka på för att förhindra drunkning:

- Små barn ska inte lämnas ensamma i badkaret, inte ens för en kort stund.
- Minska halkrisken i badkaret genom att använda halkmatta eller självhäftande märken.
- Låt inte äldre barn passa små barn vid vatten. En vuxen ska alltid finnas i närheten.
- Lämna aldrig en vattenfylld pool utan skydd. Ta bort lösa badstegar och täck poolen efter badet. Tänk även på grannens barn.
- Överskatta inte barns simförmåga. Små barn är inte mogna att bedöma sin egen förmåga.

Material som stöd i samtal om barnsäkerhet

- [Barnsäkerhet - Rikshandboken i barnhälsovård](#)
- [Material att dela ut vid hälsobesök](#)
- [Metoder och stöd - Vårdgivarwebben Västra Götalandsregionen](#)
- [Säkerhet för barn.](#)

Information om barnsäkerhet

Bra information om barnsäkerhet:

 [Barnsäkerhet - 1177](#)

 [Barnsäkerhet - så här kan du barnsäkra / Konsumentverket](#)

 [När små barn sätter i halsen - 1177](#)

 Telefonnummer:

Akuta tillstånd/
giftinformation:

112

Sjukvårdsrådgivning:

1177

Checklistor i Ditt barns hälsobok

De åldersanpassade checklistorna i Ditt barns hälsobok kan användas i samtal om barnsäkerhet.

Checklista för en säkrare barnmiljö

Barn är nyfikna och vill leka och utforska sin omvärld. Det är viktigt för deras utveckling att de får göra det. Här får du veta hur du kan göra ditt barns miljö trygg och säker, och minska risken för skador och olyckor.

ATT ORDNA NÄR DITT BARN ÄR NYFÖTT	FIXAT
Det finns minst en godkänd brandvarnare på varje våning i hemmet.	
Skötbordet är stabilt och har kanter på tre sidor.	
Barnsängen är fri från plast och eventuell leksaksmobil hänger så högt att barnet inte kan nå den.	
Sängen har spjälkskydd. Spjälorna har ett avstånd mellan 4,5 och 6,5 cm.	
Barnvagnen har reflexer och en fungerande broms.	
Om babyskyddet monteras i bilens framre passagerarsäte så är krockkudden urkopplad.	
Vattnet i varmvattenkranen är högst 55 grader varmt.	

ATT TÄNKA PÅ

Barn som matas med flaska matas säkrast i famnen.
Håll inte barnet i famnen när du dricker heta drycker som kaffe eller te. Barnet kan bränna sig om du spiller.
Lämna aldrig barnet på skötbordet. Barnet kan ramlar ner och skada sig.
Att utsätta barnet för tobaksrök är farligt.
Använd bara hela nappar, och dra alltid i sugdelen innan du ger nappen till barnet.
Barnet ska vara fastspänt i bilen, i ett bakåtvänt och godkänt babyskydd.
En babysittare eller bilbarnstol kan ramlar ner om den står på ett bord, med barnet i.
Barnet ska sova på rygg och sover säkrast i en egen säng i föräldrarnas rum under de första månaderna.
Täck aldrig över barnets ansikte!
Barnets badvatten ska vara cirka 37 grader.

På 1177.se kan du läsa mer om säkerhet för barn

Råden för det nyfödda barnet gäller fortfarande när barnet blir äldre.

ATT ORDNA NÄR DITT BARN ÄR 6 MÅNADER	FIXAT
Matstolen är stabil och kan behöva fästas i bordet.	
Det finns barngrindar i trappan inomhus, både uppe och nere.	
Leksakerna är CE-märkta och innehåller inte delar som är under 4,5 cm i diameter, eftersom barnet kan sätta små saker i halsen.	
Barnet kan inte nå persiennörena. De är en stryprisk.	
Alla sladdar, lampor och annan elektronik är hela och CE-märkta.	
Alla eluttag har petskydd, också de som sitter på grenkontakter och sladdosor.	
Det finns inga dukar med tunga saker på som barnet kan dra ner.	
Skåp och hyllor är fastskruvade i väggen. TV:n står stadigt eller är fastmonterad på väggen.	
Spisen har hällskydd och tipskydd.	
Ugnsluckans fönster är värmeisolerande eller har ett skydd.	
Vattenkokare och kaffebruggare står där barnet inte kan nå dem.	
Värmeelement har skydd eller lägre temperatur än 60 grader.	
Inga sladdar ligger lösa på golvet eller hänger så barnet kan nå dem.	
Läkemedel är inlåsta i skåp som barnet inte kan öppna.	
Botten på spjälksängen sänks innan barnet börjar ställa sig upp själv.	
Förvara alltid knappcellsbatterier där barn inte kan nå dem.	

ATT TÄNKA PÅ FRÅN 6 MÅNADERS ÅLDER

Lägg alltid knivar, saxar och vassa saker där barnet inte kan nå dem.
Förvara alltid diskmedel, rengöringsmedel och andra kemikalier där barnet inte kan nå dem.
Låt aldrig cigaretter, snus och tändstickor ligga framme.
Du behöver ha koll på barnet när det sitter i barnvagnen, matstolen eller gästolen.
Barnet leker tryggast på golvet medan du håller koll.
Var alltid med när ditt barn badar, och håll koll hela tiden.

Ditt barns hälsobok

Barnets namn: .....

Referenser och länkar

- [An Area-Level Study on Paediatric Burn Injuries and Their Association With Parental Education - PubMed](#)
- [BVCpodden 181: Tobak & nikotin: Är snus verkligen mindre farligt än cigaretter?](#)
- [Markant minskning av antalet dödsolyckor med barn - Rättsmedicinalverket](#)
- [Socialstyrelsens utredningar av vissa skador och dödsfall 2022–2023](#)

Utvärdering

Tack för idag!

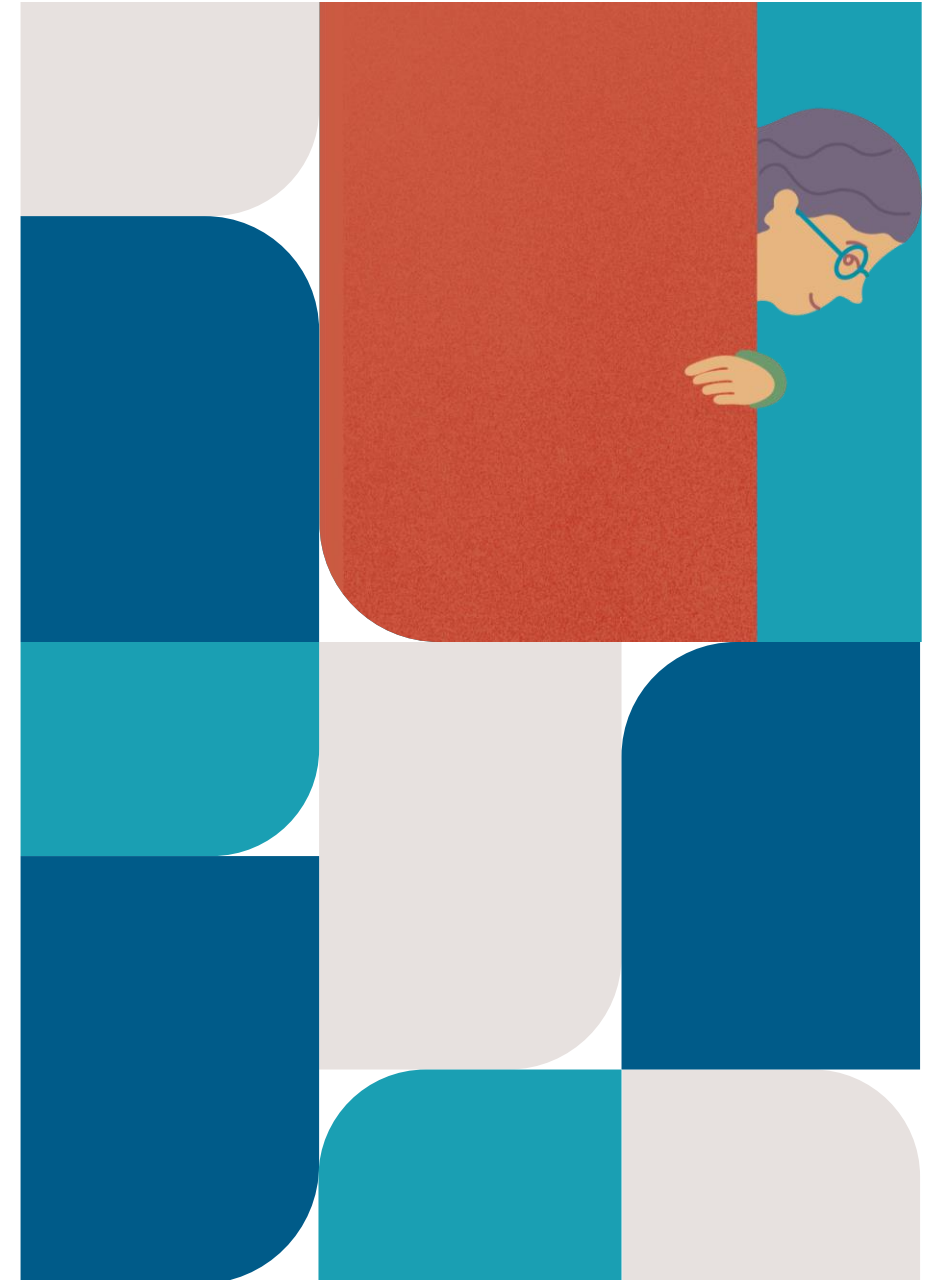
**Nästa BHV-forum 4 maj
10.30-12.00**

**Föreläsning om ångestrelaterad
problematik hos små barn – hur
kan ångest ta sig uttryck hos riktigt
små barn – och hur upptäcker vi
signalerna tidigt**

Emma Rosstorp leg. Psykolog

Anja Lyckhage leg psykolog

Psykologmottagningarna för föräldraskap
och små barn.

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN